

Nr 12

Av herr **Lundberg m. fl.**, om inrättande av en befattning som överlärare vid avdelningen för barnpsykiatri vid Akademiska sjukhuset i Uppsala.

Barnpsykiatrien och den s. k. psykiska barna- och ungdomsvården har den allra största och numera erkänd betydelse för att bota och förebygga psykiska defekter, som kunna förorsaka den enskilde stora lidanden och försvåra hans framtida anpassning i samhället. Behovet av särskilda lasarettsavdelningar och ett ökat antal specialister inom facket har därför under senare år blivit alltmera uppenbart. Några landstingsområden ha inrättat barnpsykiatriska avdelningar vid sina centrallasarett under det att flera planera att inrätta dylika. Det väsentliga hindret för tillkomsten av nya avdelningar har emellertid varit bristen på utbildade specialister. För att i någon mån råda bot härpå har Kungl. Maj:t i proposition till innevarande års riksdag upptagit inrättandet av vissa underläkarbefattningar vid undervisningssjukhusens barnpsykiatriska kliniker, vilka befattningar sålunda tillkommit i utbildningssyfte. För att emellertid dessa undervisningssjukhusens specialavdelningar skola kunna fungera som effektiva utbildningskliniker fordras givetvis att de ha en permanent ledning av specialister i överläkares ställning. Det föreliggande vårdbehovet har också resulterat i att man vid undervisningssjukhusen allmänt inrättat barnpsykiatriska kliniker, men man nödgas konstatera det förvånande faktum, att man härvid i en del fall förbisett det annars naturliga, att en klinik skall förestås av en överläkare och icke av på ett till tre år förordnade arvodister.

Vid Akademiska sjukhuset i Uppsala tillkom redan 1947 en barnpsykiatrisk avdelning bestående av 14 platser för barn och 6 platser för ungdom, vilken ingick i sjukhusets då nyinrättade psykiatriska klinik. Dessa för kliniken disponibla lokaler komma att väsentligt ökas och förbättras sedan landstingets psykiatriska barna- och ungdomsvård under innevarande år flyttas till andra därför avsedda lokaler inom sjukhuset. Avdelningen förestods under de första åren av en underläkare, som förordnats som biträdande överläkare. Den 1 mars 1950 inrättades med medicinalstyrelsens godkännande en särskild tjänst som extra läkare med kompetens som överläkare. Förordnande på denna befattning kunde givas med endast ett år i taget. Sedan efter förhandlingar de med tjänsten förenade löneförmånerna

förbättrats från extra läkares till förste underläkares har emellertid medicinalstyrelsen av formella skäl icke längre kunnat förordna innehavaren som överläkare, utan kliniken ledes återigen av en som biträdande överläkare förordnad förste underläkare. Att dessa förhållanden måste vara synnerligen otillfredsställande och endast kunna betraktas som ett provisorium är uppenbart. Då innehavaren av chefsbefattningen å kliniken dels icke har förordnande som överläkare och dels är förordnad på ett år i taget med arvode utan pensionsförmån och dylikt, äro förutsättningarna för att en befattningshavare skall stanna kvar å tjänsten dåliga. En välkvalificerad befattningshavare frestas nämligen att söka andra tjänster, som giva fastare anställningsvillkor och bättre sociala förmåner. Genom detta olyckliga arrangemang riskerar man den nödvändiga planeringen och utvecklingen av barnpsykiatrien. Utsikterna för de yngre läkarna, som skola rekrytera underläkarbefattningarna, att få en kvalificerande specialistutbildning försämras också, då man icke kan säkert räkna med kontinuitet i klinikledningen. Med anledning härav är det mycket olyckligt att Kungl. Maj:t föreslagit årets riksdag en utökning av underläkarbefattningarna vid kliniken för att främja specialistutbildningen utan att samtidigt skapa förutsättningarna för en nödvändig kontinuitet i klinikledningen.

Medicinska fakulteten vid Uppsala universitet har i skrivelse den 10 mars 1953 till större akademiska konsistoriet i denna fråga bl. a. anfört följande: "Fakulteten, som visserligen anser, att inrättandet av en professur i barnpsykiatri bör vara målet för dess strävan, vill i nuvarande läge dock begränsa sin begäran till inrättandet av en överläkartjänst i barnpsykiatri med laborators tjänsteställning, men vill samtidigt understryka att inrättandet av en dylik befattning är av hög angelägenhetsgrad. Det synes ock viktigt framhålla, att den föreslagna tjänstens inrättande i och för sig icke kommer att medföra andra merutgifter för statsverket än skillnaden mellan å ena sidan lönen som extra underläkare ökad med det nu utgående arvodet om 3 000 kr. för uppdraget som biträdande lärare och å andra sidan en laboratorlön. — Förändringen av överläkartjänstens ställning medför icke något ökat behov av andra anställda eller nya lokaler."

Då fakultetens hemställan om en laboratorbefattning i barnpsykiatri icke föranledde proposition till 1954 års riksdag, väcktes motioner som utmynnade i en hemställan att riksdagen måtte besluta att en befattning som laborator i barnpsykiatri vid universitetet i Uppsala inrättas, förenad med överläkarbefattningen vid barnpsykiatriska avdelningen vid Akademiska sjukhuset. I petita till innevarande års riksdag har Uppsala universitet upprepat sitt äskande om en laboratorbefattning i barnpsykiatri

samtidigt med att direktionen för Akademiska sjukhuset alternativt äskat en överläkarbefattning i lönegrad Ce 29 å sjukhusets stat.

Med anledning av den stora och allmänt erkända betydelse som barnpsykiatrien har i modern sjukvård är det synnerligen angeläget att Akademiska sjukhusets barnpsykiatriska klinik äntligen erhåller den chefsbefattning, som är nödvändig för sjukvården, för undervisning av de studerande och för utbildning av specialister inom facket. Med hänsyn till ämnets betydelse för undervisning och utbildning synes det synnerligen väl motiverat att det tillkommer en laboratorbefattning i barnpsykiatri vid Uppsala universitet förenad med överläkarbefattning vid Akademiska sjukhusets barnpsykiatriska klinik. Därest detta icke för närvarande kan genomföras, är det av sjukhusdirektionen framförda alternativet med en överläkarbefattning i lönegrad Ce 29 å sjukhusets stat vid samma klinik en utväg, som visserligen icke motsvarar ämnesområdets betydelse, men som skulle innebära ett väsentligt framsteg i förhållande till nuvarande situation och som kan tillgodose sjukvårdens och specialistutbildningens krav. Ur kostnadssynpunkt är direktionsens alternativ också mycket fördelaktigt, eftersom det å en dylik befattning utgår ett lägre arvode å 18 912 kronor gentemot det nuvarande å 20 664 kr. Med tillägg för kostnader för pension m. m. torde statsverkets årliga kostnader för överläkarbefattningen böra beräknas till ca 21 500 kronor.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta att från och med budgetåret 1955/56 å Akademiska sjukhusets stat uppföra en överläkarbefattning vid avdelningen för barnpsykiatri vid Akademiska sjukhuset i Uppsala.

Stockholm i januari 1955

<i>John Lundberg</i>	<i>K. J. Andersson, Alfredshem</i>	<i>Eivor Wallin</i>
<i>Thyra Löfqvist</i>	<i>Ellen Svedberg</i>	<i>Ingemund Bengtsson</i>
<i>Elsa Johansson</i>	<i>Helga Sjöstrand</i>	<i>Einar Dahl</i>
<i>Olof W. Wiklund, Öjebyn</i>	<i>Hildur Ericsson</i>	<i>Henrik Munktell</i>